

Sygn. akt I C 1493/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2017 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Eliza Skotnicka

Protokolant prot. sąd. Magda Biernat

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 września 2017 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko W. C.

o zachówek

I. umarza postępowanie co do kwoty 42.100,00 zł (czterdzieści dwa tysiące sto złotych 00/100),

II. dalej idące powództwo oddala,

III. znosi wzajemnie koszty postępowania między stronami,

IV. zwraca powodowi od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku kwotę 498,74 zł tytułem nadpłaconej zaliczki zdeponowanej pod poz. (...).

UZASADNIENIE

Powód J. C. domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 69 750 zł wraz ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz kosztami postępowania tytułem zachowku po zmarłym ojcu F. C.. W uzasadnieniu pozwu podał, że pozwana nabyła w całości spadek po F. C. na podstawie testamentu notarialnego zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Kłodzku, wydanym w dniu 6 marca 2015r., w sprawie (...). Powód jest jedynym synem spadkodawcy pochodzącym z pierwszego małżeństwa i nie otrzymał należnego mu zachowku bądź to w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku. W skład majątku wspólnego spadkodawcy i pozwanej wchodzi:

- nieruchomość zabudowana domem letniskowym położona w miejscowości D., gm. S. objęta KW nr (...) o wartości ok. 300000 zł;

- samochód marki K. (...) rok prod. 2013 – o wartości ok. 80.000 zł;

- lokal użytkowy (garaż) położony w N. – o wartości ok. 20 000 zł;

- papiery wartościowe (akcje, obligacje) oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych w (...) N. – o łącznej wartości ok. 150 000 zł

- łoż z silnikiem elektrycznym – o wartości ok. 8000 zł.

Stąd łączna wartość wspólnego majątku wynosi 558 000 zł, zaś wartość spadku przyjęta na potrzeby obliczenia zachowku wynosi połowę tej kwoty tj. 279000 zł. w sytuacji dziedziczenia ustawowego powód jako zstępny nabyłby udział wynoszący 1/2 część spadku po ojcu, stąd należny mu zachówek wynosi 69750 zł.

Pozwana W. C. w odpowiedzi na pozew uznała powództwo co do kwoty 42 100 zł i wniosła o jego oddalenie w dalszym zakresie oraz wzajemne zniesienie kosztów postępowania. Pozwana uznała powództwo co do zasady, jako że powodowi zachówek się należy. Pozwana zakwestionowała wskazaną przez powoda wartość spadku, przyznając jednocześnie jego skład. Pozwana wskazała, że wartość majątku wspólnego spadkodawcy i pozwanej wynosi 355 300 zł, w tym wartość nieruchomości położonej w miejscowości D. – nie więcej niż 150 000 zł, wartość samochodu 66 000 zł, wartość garażu w N. 19000 zł, wartość papierów wartościowych to co najwyżej 120 000 zł, łoż z silnikiem – 300 zł. zatem wartość aktywów spadku to 177 750 zł. Pozwana po śmierci męża zapłaciła obciążający go podatek dochodowy w kwocie 9282 z, a więc wartość spadku wynosi 168 368 zł, wartość udziału spadkowego który przypadałby powodowi wynosi 84184 zł, a w konsekwencji zachówek wyraża się kwotą 42092 zł

Powód J. C. pismem z dnia 29 października 2015 r. cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie uznanej i zapłaconej kwoty 42100 zł i jednocześnie wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 27 650 zł w ustawowych odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu.

Bezspornym między stronami było, że w skład majątku wspólnego spadkodawcy F. C. i pozwanej wchodziły:

1. nieruchomość zabudowana domem letniskowym położona w miejscowości D., gm. S. objęta KW nr (...);
2. samochód osobowy marki K. (...) rok prod. 2013, nr rej. (...) o wartości 66 000 zł;
3. lokal użytkowy (garaż) położony w N. o wartości 19 000 zł;
4. papiery wartościowe (akcje, obligacje);
5. łoż z silnikiem elektrycznym o wartości 300 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca F. C. zmarł 1 stycznia 2015 r. w kręgu spadkobierców ustawowych spadkodawcy była jego żona W. C. oraz jego syn J. C.. Postanowieniem z dnia 6 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Kłodzku stwierdził, że spadek po F. C. ostatnio zamieszkałym w N. na podstawie testamentu notarialnego nabyła jego żona W. C. w całości.

Dowód:

- akt zgonu spadkodawcy k. 8;
- akt urodzenia powoda k. 7;
- postanowienie z Sądu Rejonowego w Kłodzku w sprawie sygn. akt (...) k. 9.

W skład majątku wspólnego spadkodawcy J. C. oraz pozwanej W. C. wchodziła nieruchomość zabudowana domem letniskowym, obejmująca działkę nr (...) o powierzchni 323 m², położona w miejscowości D., gm. S. objęta KW nr (...) o wartości 85 000 zł.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego mgr inż. K. K. k. 103 – 122;
- pisemne wyjaśnienia do opinii k. 148 – 151.

W skład majątku wspólnego spadkodawcy oraz pozwanej wchodziły papiery wartościowe – akcje (...) w ilości 800 sztuk o wartości 365,40 zł za każdą akcję na dzień zamknięcia rozprawy tj. 12 września 2017 r., a zatem łączna wartość akcji to kwota 292 320 zł.

Dowód:

- informacja (...) z dnia 22 listopada 2016 r. k. 178 – 182;
- notowania giełdowe (...) S.A. na dzień 12 września 2017r. k. 271;
- informacja (...) o stanie rachunków oraz wyciąg z rachunków bankowych pozwanej i spadkodawcy k. 59, 60 – 80.

Spadkodawca J. C. umową o darowizny w dniu 25 października 1996 r., przeniósł na powoda prawo użytkowania wieczystego działki nr (...) o powierzchni 21m² wraz z własnością garażu stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w N. przy ul. (...), objętych księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Kłodzku z/s w N. Kw nr (...). Wartość darowizny w akcie notarialnym ustalono na 2500 zł.

Spadkodawca F. C. umową darowizny z dnia 29 stycznia 2003r. zawartą w formie aktu notarialnego przeniósł na powoda oraz jego żonę E. C., w ilości po 150 na każdego z obdarowanych, akcje imienne serii (...) Banku (...) S.A. złożone w depozycie prowadzonym przez (...) Banku (...) S.A. z siedzibą we W., których wartość na dzień umowy wynosiła po 71,60 zł każda akcja, co stanowiło łączną wartość 21 480 zł.

Dowód:

- umowa darowizny z dnia 25 października 1996 r. k. 219;
- umowa darowizny z dnia 29 stycznia 2003 r. k. 220.

Pozwana po śmierci spadkodawcy zapłaciła kwotę 9386 zł tytułem podatku dochodowego związanego ze sprzedażą akcji za kwotę 49400 zł.

Dowód:

- informacja N. z dnia 12 października 2015r. k. 216 – 217;
- zlecenie sprzedaży papierów wartościowych z dnia 15 stycznia 2014r. k. 218.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało umorzeniu w części, co do której powód cofnął pozew i zrzekł się roszczenia tj. kwoty 42 100 zł zgodnie z art. 355 k.p.c., w pozostałym zaś zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 991§ 1 i 2 k.c. zstępnym spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należy się połowa wartości udziału spadkowego, który by mu przypadła przy dziedziczeniu ustawowym (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Według art. 993 k.c. przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, darowizny oraz zapisy windykacyjne dokonane przez spadkodawcę. Zgodnie z art. 995 § 1 k.c. wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili ustalania zachowku.

W przedmiotowej sprawie w sytuacji dziedziczenia ustawowego powodowi przypadłby udział wynoszący 1/2 część spadku, a zatem należny mu zachówek stanowi połowę wartości tego udziału w spadku. Bezsporny był między stronami skład majątku wspólnego spadkodawcy i pozwanej, a także wartość wchodzących w jego skład ruchomości.

Spór dotyczył wartości nieruchomości zabudowanej domem letniskowym położonej w miejscowości D., gm. S. objętej KW nr (...). Ponadto powód domagał się poczynienia ustaleń dotyczących ewentualnych oszczędności zgromadzonych przez spadkodawcę na rachunkach bankowych.

Ustalenie wartości nieruchomości wymagało wiadomości specjalnych z tego też względu Sąd na podstawie art. 278 § 1 k.p.c. dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego, który wydał rzetelną i obszerną opinię. Biegły ustalił, że wartość nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego pozwanej i spadkodawcy wynosi 85 000 zł. Sąd w całej rozciągłości podzielił wnioski tej opinii. Biegły rzeczowo odniósł się do zarzutów podniesionych przez pełnomocnika powoda i odpowiedział na wszystkie jego wątpliwości oraz pytania. Z tego też względu, brak było podstaw do zdezawuowania tej opinii. Natomiast wartość wchodzących w skład majątku wspólnego pozwanej i spadkodawcy papierów wartościowych na dzień zamknięcia rozprawy wynosiła 292320 zł. Poszukiwanie zaś innych rachunków bankowych spadkodawcy nie doprowadziło do ustalenia innego jeszcze majątku spadkowego.

Stąd należało przyjąć, że wartość majątku wspólnego pozwanej i spadkodawcy wynosiła 462 620 zł (66 000 zł + 19 000 zł + 300 zł + 85 000 zł + 292320 zł). Pozwana po śmierci spadkodawcy zapłaciła kwotę 9386 zł tytułem podatku dochodowego, stąd czysta wartość majątku wspólnego pozwanej i spadkodawcy wynosiła 453234 zł (462620 zł – 9386 zł), a w konsekwencji wartość spadku to kwota 226 627 zł. Do tego substratu zachowku należało doliczyć darowizny uczynione przez spadkodawcę na rzecz powoda. Powód otrzymał 150 akcji, których wartość na dzień ustalania zachowku wynosiła 27 405 zł (tj. 150 x 365,40 zł). Wartość darowizny garażu według cen z chwili jej dokonania wynosiła 2500 zł. Zatem w najmniej korzystnym dla pozwanej wyliczeniu wartość darowizn uzyskanych przez powoda od spadkodawcy wynosiła 29905 zł. Kwotę tę należy doliczyć do substratu zachowku tj. do kwoty 226627 zł, stąd substrat zachowku wynosi 256 532 zł, a należny powodowi zachówek 64133 zł (256532 zł x 1/2 x 1/2). Zachówek ten pokryty został darowiznami w łącznej kwocie 29 905 zł oraz wypłaconą przez pozwaną należnością z tego tytułu w kwocie 42100 zł, tj. łącznie kwotą 72005 zł, a więc o 7872 zł więcej niż się powodowi należało.

Z tych też względów powództwo ponad kwotę uznaną przez pozwaną i co do której nastąpiło cofnięcie pozwu i w konsekwencji umorzenie postępowania, podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. i dokonano wzajemnego zniesienia kosztów postępowania między stronami. Podstawą takiego rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu było uznanie, że w zasadzie powód wygrał proces w połowie, gdyż w pozwie domagał się od pozwanej zapłaty zachowku w kwocie 69 750 zł, podczas gdy należny mu zachówek wynosił na dzień wniesienia pozwu 34 228 zł (64133 zł – 29905 zł). Fakt, że pozwana uznała powództwo w zakresie większym niż należne powodowi świadczenie, nie może negatywnie wpływać na ocenę wyniku postępowania w odniesieniu do zasad stosunkowego rozdzielania kosztów procesu. W ocenie sądu powoda obciążają także w całości wydatki związane w wydaniem opinii przez biegłego, gdyż to powód domagał się przeprowadzenia tego dowodu, a opinia wykazała, że wartość wchodzącej w skład majątku wspólnego spadkodawcy i pozwanej nieruchomości wynosi o 65 000 zł mniej, niż uznała to pozwana. Przeprowadzenie tego dowodu w świetle okoliczności faktycznych, a także przy uwzględnieniu darowizn uczynionych przez spadkodawcę na rzecz powoda, okazało się zbędne, kosztowne i znacznie wydłużyło czas postępowania.

Niezależnie od tego należało mieć na uwadze, że pozwana przy pierwszej czynności procesowej uznała powództwo w zakresie większym niż należne pozwanemu świadczenie, stąd zastosowanie mógł w tym wypadku mieć art. 101 k.p.c. Pozwana jednak wniosła jedynie o wzajemne zniesienie kosztów procesu, co zdaniem Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy było uzasadnione.